

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת ויגש תש"ע

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

ויצא לאור חודש מבת תשע"א

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת ויגש ה'תש"ע

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ו המדבר מהמתקת הדינים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שיש עשרים וארבעה מיני פדיונות, כי יש עשרים וארבעה בתי דינים: אך דע, שיש פדיון אחד שכולל את כל העשרים וארבעה בתי דינים, ויכול להמתיק כל העשרים וארבעה בתי דינים, ולזה הפדיון צריך עת רצון, בחינת התגלות מצח הרצון, כמו בשבת במנחה, בחינת: "ואני תפלתי וכו', עת רצון" וכו' (תהלים ס"ט), אך אפילו הצדיקים, לאו כל אחד יודע זה הפדיון, ולא נמצא כי אם חד בדרא שיידע זה הפדיון, ופעמים אפילו כשזה הצדיק עושה פדיון, אף על פי כן אינו מועיל, וזה מחמת כי גם למעלה תאבים מאד לפדיון כזה, כי לאו בכל פעם בא להם מלמטה פדיון כזה, שיוכל להמתיק כל העשרים וארבעה בתי דינים בבת אחת, ועל כן כשבא להם זאת ההמתקה הם משתמשים עמה לצורך דבר אחר, דהיינו שעל ידי זה הפדיון וההמתקה, נעשין גרים, כי 'כל זמן שיש עכו"ם בעולם חרון אף בעולם', וכשממתיקין הדין והחרון אף, נמתק העכו"ם ונעשין גרים, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כ"ד בתי דינים שלמעלה נמשכים מן כ"ד הצירופים של שם 'אדני', כי השם הקדוש אדני יכול להתהוות מכ"ד מיני צירופים, אדנ"י, אדני"ן, דינ"א, דאנ"י וכו', וכולם מרמזים על מדת הדין באופנים שונים, שהם כלליות הקטנות, הצמצומים והדינים שעוברים על אדם במשך כ"ד שעות היום, שבכל שעה מכ"ד שעות היום, שולט צירוף אחר משם אדנ"י הקדוש, ואדם נידון על ידו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה מז ע"א) אדם נידון בכל יום וכו', אדם נידון בכל שעה וכו', עיין שם, ותכלית הדין היא לקרב את האדם אליו יתברך, כי על ידי שמכיר את השם יתברך גם בתוך מדת הדין והצמצום, ויודע שחסדו יתברך גנוז בתוכה, כי כל הדין הוא כדי לכפר עוונותיו ולזכותו לחיי עולם הבא, על ידי זה מתקרב אליו יתברך ביותר, ובזה ממתיק הדין ומהפכו לרחמים.

והנה בכל יום ובכל שעה עוברים על אדם נסיונות וצירופים שונים, ועיקר עבודתו למצוא

אלקותו יתברך בתוך כולם, שהוא סוד השם אדנ"י הקדוש, למצוא אלופו של עולם שהוא האות א', בתוך די"ן, ואז גורם המתקה בבית דין ההוא שנמשך ממנו הדי"ן, ונתהפך לדין קדוש, שזוכה להתקרב אליו יתברך על ידי אותו הדין, והנה בי"ב שעות היום, שבהן שולטים גם י"ב צירופי שם הוי"ה ברוך הוא, המרמזים על מדת החסד, שהיא מדת היום, וכמו שכתוב (תהלים צב) להגיד בבוקר חסדך, קל יותר להמתיק את הדין ולמצוא את החסד של הקדוש ברוך הוא בתוכו, כי מדת הדין נמתקת על ידי שם הוי"ה ברוך הוא שיכולים לכתבו בי"ב צירופים שונים, יהו"ה, יהה"ו, יוה"ה וכו', והם מכוונים כנגד י"ב שעות היום, ועל ידם ממתקים י"ב צירופי שם אדנ"י השולטים ביום, אבל בלילה, שאז זמן שליטת הדינים ביותר, אז צריכין להמתיק הדין על ידי לימוד התורה וקימת חצות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עירובין סה.) לא איברי סיהרא אלא לגירסא, לא נבראת הלבנה אלא ללמוד תורה לאורה, ועל עת חצות נאמר (איכה ב') שכפי כמים לבך נוכח פני אדנ"י, שאז צירוף השם אדנ"י כסדרן, ואז הוא הזמן של הפדיון הגדול, להמתיק הדין שבכל כ"ד בתי הדינים כאחד, כי על ידי שעוסקים בעבודת ה' בלילה, אפילו בשעה שחושך וצר לאדם מאד, על ידי זה נעשית המתקה גדולה, ונמשכים חסדים ורחמים גמורים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה י"ב:) כל העוסק בתורה בלילה, הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, נמצא שעיקר עבודת האדם - למצוא אלוקותו יתברך בתוך כל מה שעובר עליו בחיים, הן ביום והן בלילה, ובוה ממתיק הדינים שבכל כ"ד בתי הדינים, ונמשכים חסדים ורחמים גמורים דרך כל העולמות, וזוכה לחיות חיים טובים ומתוקים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית מד) ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני וגו'. ויש לומר שמרומזו בפסוק זה גילוי הנ"ל של רביז"ל, ויגש אליו יהודה, כשאחד מישראל רוצה לגשת ולהתקרב אל השם יתברך, ומכיר שמצד עצמו אין לו כלום, רק כל חיותו היא מצד שם הוי"ה ברוך הוא השרוי בתוכו, שהם החסדים והרחמים של השם יתברך, שעל שם זה נקראים נשמות ישראל "יהודה", על שם יהו"ה ד', הוי"ה מצד שמו יתברך החקוק בתוך כל אחד מישראל, וד' מצד אדם בעצמו, ודל"ת היא מלשון דלה ועניה, כי שמו יתברך חקוק בתוך כל אחד מישראל, וכמובא בתיקונים (דף קלא.) על הפסוק (דברים ל') מ'י' יעלה' ל'נו' ה'שמימה', ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות יהו"ה, כי על ידי מצות מילה, שמו יתברך נחקק בתוך יהודי, ונמשכים עליו רחמים וחסדים, וכמובא בכוונות על מצות מילה ופריעה, שמקודם כורתים את הערלה והדינים, ואחר כך פורעים ומגלים החסדים המכוסים (עיין ספר הקדוש "בית שלום" על מצות מילה).

ויאמר בי אדני, כי תיכף ומיד מכיר אדם שאף על פי ששם הוי"ה מתגלה בתוכו, אבל גם יש

בי אחיזה של מדת הדין, הבאה משם אדני, שהם כלליות הקטנות והצמצומים שעוברים על כל אחד בכל יום ובכל שעה, כי י"ב צירופי אדני נמתקים על ידי י"ב צירופי הוי"ה המרמזים בתוכת ב"י אדני, אבל את השאר צריכים להמתיק על ידי דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ובפרט בלילה, שאז התגברות הדינים ביותר, וכשממתקים הדינים, אזי נמשכים רחמים וחסדים דרך כל ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה.

ומזכיר הכתוב כל ד' העולמות בדרך רמז, ידבר נא עבדך דבר, כי עיקר ההמתקה הוא על ידי הדיבור, כשמדברים דיבורים קדושים של תורה ותפילה, וזה מרמז על עולם העשיה, המכוון כנגד עולם הדיבור (כמבואר הרבה בכתבי האריז"ל), באזני אדני, הן האוזניים העליונות שהן בעולם הבריאה ובספירת הבינה, כי הדיבור שהוא המלכות עולה עד הבינה, בסוד (שיר השירים ג') מי זאת עולה מן המדבר, מי, הוא הבינה, ג' שערים, בגימטריא מ"י, עולה עם זאת שהוא המלכות, על ידי הדיבור (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כט), ועל ידי זה נמתקים הדינים שבבינה שמשם דינין מתערין, שזהו באזני "אדני", שהוא המקור של הדינים שבשם אדני, ואל יחר אפך בעבדך, היינו תפילה ובקשה על המתקת חרון האף והדינים, על ידי האור שבעולם היצירה, המכוון כנגד האף, כי כמוך כפרעה, כי עצם עצמות גילוי אלקותך שבעולם האצילות, הוא כולו רחמים חסדים, ושם רואים גילוי אלקות באור העינים, המכוון כנגד עולם האצילות, שהוא ענין "פרעה", לשון פריעה והתגלות החסדים לעין כל, כי אפילו מדת הדין, עיקר תכליתה רק להביא אדם לידי תשובה ולמעשים טובים, ולכן עיקר תפילתי, ידבר נא עבדך דבר, היינו דיבורי תורה ותפילה שיכנסו באזני אדני, ואז אל יחר אפך בעבדך כי יומתקו החרון אף והדינים, ויתגלה כי כמוך כפרעה, שהכל רחמים וחסדים גמורים, והבן.

והשם יתברך יזכנו להמתיק כל הדינים מעלינו ומעל כל ישראל, ונזכה לראות בהתגלות רחמי שמים לכל העולם כולו, בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויגש ה'תש"ע

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א המדבר מהמשכת קדושת ארץ ישראל לחוץ לארץ, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), במקום שישראל יושבין שם מכבר, אפילו בחוץ לארץ, הוא בחינת קדושת ארץ ישראל, בחינת (יהוקאל י"א): "מקדש מעט", כי על ידי שישראל יושבין שם, נתקדש האויר בבחינת אוירא דארץ ישראל, כי על ידי כתב ידינו, נתקדש האויר בבחינת אוירא דארץ ישראל מחכים' (בבא בתרא קנ"ח:), וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר קדושת ארץ ישראל הוא על ידי אור האמונה המתגלה בתוכה ביותר, וכמו שכתוב (תהלים ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה (ליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ז'), כי על ארץ ישראל נאמר (דברים י"א) תמיד עיני הוי"ה אלקך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ששם מתגלה השגחתו יתברך ביותר, ולכן שם הוא מקום עליית התפילה ומקום הנסים, ככל שמתעלים יותר באור האמונה, כמו כן זוכים להתפלל בדביקות יותר גדולה ולפעול נסים ממש, ולכן ארץ ישראל גם מסוגלת לבנים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה ט"ז:), לך מארצך, ושם תזכה לבנים (ליקומי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ח), כי אמונה בגימטריא בני"ם (שיחות הר"ן סי' לד), ועל ידי שזוכים לאמונה, זוכים לבנים.

והנה כשזוכין לקדש את המקום בחוץ לארץ עם אור האמונה הקדושה, כגון על ידי בניית בתי כנסיות ובתי מדרשות, ששם לומדים תורה ומתפללים אל הקדוש ברוך הוא, על ידי זה מקדשים גם את המקום שבחוץ לארץ בקדושת ארץ ישראל, ויש גם בו את כל הסגולות שיש בארץ ישראל, נסים, ובנים, ושאר כל השפעות טובות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגילה כ"ט.) על הפסוק (יהוקאל י"א) ואהי להם למקדש מעט, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבחוץ לארץ, כי נשמות ישראל יש להם כוח להמשיך קדושת ארץ ישראל לכל מקום מגוריהם, ולקדש האויר בקדושת ארץ ישראל, שעליו נאמר (בבא בתרא קנ"ח:), אוירא דארץ ישראל מחכים, "מחכים" דייקא, כי עיקר החכמה להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, וזהו סוד "אויר", וכמובא בתיקוני זוהר (תיקון ה') "אויר" אותיות אור י' היינו אור החכמה, כי י' על שם המחשבה נאמרה (רש"י שמות ט"ז), וכשזוכין להכיר את הקדוש ברוך הוא גם בחוץ לארץ, אזי האויר נתקדש שם, וזוכים להתגלות החכמה.

ופעם פירש הרה"ק מסאטמאר זי"ע את מה שאומרין בליל פסח בתחילת ההגדה, "השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל", שלכאורה קשה, למה מזכירין "השתא הכא", ולא מספיק לומר "לשנה הבאה בארעא דישראל", כמו שאומרין בכמה תפילות, "לשנה הבאה בירושלים"? אבל הכוונה של "השתא הכא", שעכשיו כאן, בחוץ לארץ, אנו זוכים להמשיך על עצמנו קדושת ארץ ישראל, ולשנה הבאה נזכה בעזרת ה' להיות בארץ ישראל בפועל ממש.

ולכן אשרי מי שמקדש מקומו וסביבו עם תורה ותפילה ואור האמונה, כי אז יזכה להמשיך לשם קדושת ארץ ישראל, ולזכות לכל הסגולות הקשורות בה, בנים, ונסים, והשפעות טובות, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בסוף הפרשה (בראשית מז) וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד, ויש לדקדק מהו כפל הלשון "בארץ" מצרים "בארץ" גשן, וכן מהו הקשר בין "ויאחזו בה" לבין "ויפרו וירבו מאד" (עי' בפירוש האור החיים הקדוש שגם הקשה כן), והנה לפי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי נשמות ישראל שישבו בארץ מצרים, קידשו את המקום בקדושת ארץ ישראל על ידי תורה ותפילה שלהם בבתי מדרשות ובבתי כנסיות, וכמוכא בתרגום יונתן בפסוק זאת, "ובנו להון בתי מדרשין ופלמין", נמצא ששיבתם של ישראל בארץ מצרים היתה מעין ישיבת ארץ ישראל.

וזה מרומזו בתיבות וישב "ישראל בארץ מצרים בארץ", שהן למפרע תיבות "בארץ מצרים בארץ ישראל", כי זכו להמשיך לשם אורא דארץ ישראל. וזהו בארץ "גשן", ראשי תיבות ג'סים ג'דולים ש"ם, כי ארץ ישראל היא עיקר מקום הנסים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז), וזוכים לראות שם שינוי הטבע ממש, ויאחזו בה, לשון אחיזה ונחלה, וכמו שנאמר על ארץ ישראל (בראשית מה) ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחרוך "אחזת" עולם, "ויפרו וירבו מאד", כי ארץ ישראל גם מסוגלת לבנים, והמשיכו למקומם בארץ מצרים את כל הסגולות הקדושות של ארץ ישראל.

והשם יתברך יזכנו להמשיך על עצמנו קדושת ארץ ישראל, ונזכה כולנו בקרוב לחזור ולעלות לארץ ישראל בפועל ממש, בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

